

Infekční nemoci

- příčina : původce pronikne do organismu → pomnoží se → vylučuje TOXINY →narušení fce
- podmínka: zdroj nákazy → přenos nákazy → vnímavost organismu (odolnost)
- přenos: a) přímý (dotek, kapénková infekce)
b) nepřímý (předměty, potraviny, WC)
c) biologický (bodavý hmyz)
- inkubační doba = doba potřebná k pomnožení zárodků a k vyvolání příznaků nemoci
- exantémové onemocnění = provázené vyrážkou
- prevence : dodržování hygienic.pravidel (čistota, větrání, proslunění, osobní hygiena)
desinfekce
!!!kolektivy!!!!
očkování
životospráva (strava, pohyb, vzduch)

a) nákazy přenášené vzduchem: kapénkové infekce:

→ *spála(skarlatina = červená barva)*

Původce: streptokok

Inkubační doba: 2-5 dnů

Příznaky: horečka, bolest v krku, horko – mrazení, žaludeční nevolnost, zvracení, odmítá

jídlo – jen pije, BĚLAVĚ AŽ HNĚDĚ POVLEČENÝ JAZYK → MALINOVĚ

ČERVENÝ, lesklý, hrboletý, zduřelé mandle, kůže: skvrnitá spálová vyrážka, červená

(NE na rtech, nosu a bradě)

Komplikace : revmatická horečka, zánět ledvin

Léčba: izolace, antibiotika

Očkování: ne

→ *angína*

Původce: bakterie (viz DS)

Inkubační doba: 2-5 dnů

Příznaky: viz DS

Léčba: antibiotika

Očkování: ne

→ *záškrt (difterie)*

Původce: bakterie *Corynebacterium diptheriae*

Inkubační doba:

Příznaky: zvýšená teplota, nechutenství, únava, bolest při polykání, intenzivní bolest krku,

mandle: ŽLUTOHNĚDÉ ČEPY → těžká angína s pablánami → zúžení hrtanu a hltanu →

dušení

Léčba: izolace, antibiotika

Očkování: ano (viz. očkovací kalendář)

→ ***dávivý (černý) kašel (pertusse)***

Původce: bakterie Bordetella pertussis

Inkubační doba: 2-3 týdny

Ohrožená skupina : děti ŠKOLNÍHO věku

Příznaky: jako katar horních dýchacích cest, zvýšená teplota, kašel (hlavně v noci) → v záchvatech → dítě červená až modrá, slzí, zvrací, mezi kašláním namáhavě vdechuje, vydává kokrhavý zvuk

Léčba: antibiotika

Očkování: ano

→ ***chřipka***

Původce: vir (viz DS)

Inkubační doba: 1-2 dny

Příznaky:

Léčba:

Očkování: ano (není povinné)

→ ***spalničky (morbilli)***

Původce: vir (paramyxovir)

Inkubační doba: 1-3 týdny

Příznaky: zánět horních dýchacích cest, horečka, zánět spojivek, světloplachost, vyrážka (za ušima, šíje, brada, tváře, záda, prsa, břicho, končetiny - drobné skvrny které následně splývají), teplota 39 – 40 °C

Léčba: izolace

Očkování: ano

→ ***zarděnky (rubeola= červenat se)***

Původce: vir

Inkubační doba: 2 týdny

Příznaky: podobné chřipce (malátnost, únava, bolest krku a hlavy, rýma), zduření mízních uzlin (šíje, čelist, podpaží), vyrážka (šíje, trup, obličej, končetiny – skvrny nesplývají)

Ohrožená skupina : těhotné ženy → poškození plodu → srdeční vady, hluchota, katarakta (šedý zákal)

Léčba: izolace, u těhotných - gamaglobulin

Očkování: ano

→ ***plané neštovice (varicella)***

Původce: herpetický vir

Inkubační doba: 2-3 týdny

Příznaky: podobné chřipce, vyrážka (červené skvrnky → praskající puchýřky – velikost čočky, lemované červeným okrajem, s tekutinou → zasychají)

Léčba: izolace, desinfekce, větrání

Očkování: ne

→ **příušnice (parotitida)**

Původce: vir

Inkubační doba: 18 – 21 dnů

Příznaky: zduření příušních žláz (tuhost, bolestivost), celkové příznaky (bolest hlavy, únava, zvýš. teplota, zánět spojivek, zánět hltanu), horečka

Komplikace: postižení slinivky, mozkových plen, muž. pohl. žláz

Léčba:

Očkování: možné očkování, trvalá imunita

→ **TBC**

Původce: bakterie Mycobacterium tuberculosis

Inkubační doba:

Příznaky: postižení různých orgánů (plíce, ledviny, střevo, mízní uzliny, kůže, kosti, klouby) → tuberkulózní uzlíky → nekrózy → ukládání Ca solí → zkapalnění → vznik kaverny → šíření infekce

Léčba: antituberkulotika

Očkování: ano

b) alimentární nákazy (stolicí, močí → průnik do organismu potravou)

→ **břišní tyf (tyfus abdominalis)**

Původce: bakterie (salmonela typhi) - znečištěná voda, potraviny

Inkubační doba: 7 – 14 dnů

Příznaky: horečka, červená vyrážka – břicho, bolesti břicha, kašovitá až vodnatá stolice, zvětšená játra a slezina, krvácení z nosu, blouznění

Komplikace: proděravěn střev → zánět pobříšnice, žlučníku, srdce

Léčba: antibiotika

Očkování: ne

→ **paratyf A, B**

Původce: bakterie

Inkubační doba: 7 – 14 dnů

Příznaky: jako u tyfu, akutní průjmové onemocnění

Léčba: antibiotika

Očkování: ne

→ **úplavice (dysenterie)**

Původce: bakterie (shigelly) – ovoce, pitná voda, špinavé ruce, mouchy

Inkubační doba: 2 – 6 dnů

Příznaky: horečky, průjem s krví (15 – 20 krát /den), malátnost, nechutenství, zimnice, zvracení

Léčba: tekutiny, dieta, desinfekce střev léky

Očkování: ne

→ ***salmonelóza***

Původce: bakterie (drůbež, mléko, vejce – zabijačky, majonézy, saláty)

Inkubační doba: 6 – 18 hodin

Ohrožená skupina: malé děti, staří lidé – dehydratace, hromadné stravování

Příznaky: břišní křeče, průjmy, zvracení, mrazení, bolest hlavy, horečka, schvácenost

Léčba: izolace, tekutiny, dieta, desinfekce střev

Očkování: ne

→ ***stafylokokové otravy***

Původce: bakterie (potraviny kontaminované stafylokokem - z hnis. ložisek na kůži)

Inkubační doba: 2 – 4 hodiny

Příznaky: nevolnost, silné bolesti břicha, zvracení, průjem – do 24 hod příznaky odezní

Léčba: antibiotika

Očkování: ne

→ *hepatitida (žloutenka, viz. TS)*

Původce: vir

Inkubační doba: 16 – 42 dnů (průměr 26 dnů)

Příznaky: nechutenství, odpor k tučným jídlům, nevolnost, zvracení, nadýmání, bolesti břicha (cele → jaterní krajina), teploty (i bez teplot), tmavá moč – světlá stolice, zažloutlé bělmo, nespecifické příznaky – rýma, zánět nosohltanu, bolest svalů, únava

Léčba: dieta, klid

Očkování: ano (hep.A, B)

Včasně očkování proti hepatitidě B může zabránit rakovině jater. Chronická žloutenka typu B je totiž v 60 až 82 procentech případů příčinou jejího vzniku. Jako ochranu před rakovinou ho doporučují odborní lékaři i nový Evropský kodex proti rakovině.

Necháte se proti hepatitidě B očkovat?

Ano (20.65%)

Už jsem tak učinil/a (36.23%)

Ne (31.16%)

Nevím (11.96%)

Již hlasovalo 276 čtenářů.

PRAHA - "Vakcíny s účinkem cíleným přímo proti rakovině zatím nejsou k dispozici. Jedinou možností přinese v dohledné době vakcína proti karcinomu děložního čípku. Proti některým typům rakoviny však můžeme bojovat už nyní, například včasným očkováním proti hepatitidě typu B, které chrání i před rakovinou jater," říká profesor Pavel Klener, přední český onkolog, ředitel Ústavu hematologie.

Ochrana proti rakovině jater je nepřímý pozitivní efekt, který s sebou očkování proti hepatitidě B přináší. Primárně chrání před žloutenkou typu B, krajně nebezpečným a nepříjemným onemocněním, které samo o sobě představuje celosvětový problém.

Nakažlivější víc než AIDS

Hepatitida B ročně zabíjí milióny lidí a je dokonce stokrát nakažlivější než AIDS. Celosvětové odhady udávají až 400 miliónů chronických nosičů, kteří infekci dále šíří. Očkování proti ní proto již dlouho patří mezi základní doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO).

Závažnost onemocnění hepatitidou B si uvědomuje i česká odborná veřejnost a stát, který očkování proti hepatitidě typu B v roce 2001 zařadil mezi povinná, státem hrazená očkování. Od té doby ho podstupují všichni kojenci a děti ve věku 12 let.

Většinu populace však zavedení tohoto očkování minulo, zůstává tak bez jakékoli ochrany. Vakcinaci v jejich případě nehradí stát, podstoupit ji mohou na vlastní náklady. Právě skupina lidí, dnešní patnáctiletí a starší, je k nákaze náchylnější. Rizikové situace, jako například nechráněný sex, se u nich vzhledem k věku objevují častěji.

Schéma tří dávek

Očkování proti hepatitidě typu B se provádí ve zdravotních ústavech nebo ordinacích praktických lékařů na vyžádání. Očkování se skládá ze tří dávek. Po dokončení schématu je očkovaný celoživotně chráněn před hepatitidami A a B a zároveň se významně snižujete riziko, že onemocní rakovinou jater. "Myslím, že další argumenty nejsou zapotřebí," uvedl lékař Jan Rutsch z očkovacího centra v Praze.

Virus hepatitidy B se přenáší nejenom krví a krevním sérem, ale i ostatními tělními tekutinami jako spermiemi, vaginálním sekretem a slinami. Za prvních deset měsíců roku 2005 se jí v ČR nakazilo už 255 lidí.

Při nákaze často sehraje roli náhoda. Stačí jen jeden neplánovaný pohlavní styk bez použití kondomu, zubní kartáček nebo holící strojek nouzově vypůjčený od kamarádů, neodborně

provedený piercing či tetování nebo poranění o pohozenou injekční stříkačku a virus hepatitidy B, který je velmi odolný a trvanlivý, může proniknout do lidského organismu. Až půl roku pak člověk může žít v nejistotě, jestli se nenakazil.

Novinky

Epidemiologové ČR zaznamenali k letošnímu červenci přibližně pětinasobný nárůst virové hepatitidy typu A ve srovnání s totožným obdobím za předešlý rok. V Česku se žloutenkou nakazilo již 189 lidí, tedy 5,5krát více než loni.

PRAHA - V České republice se v letošním roce dosud žloutenkou nakazilo 159 osob, třicet si jich onemocnění přivezlo ze zahraničí.

Letošní nárůst výskytu žloutenky typu A zdůrazňuje význam preventivního očkování. "Očkování proti žloutenkám je velmi důležité. Někteří z mých pacientů ho bohužel přes veškerá doporučení odmítají s tím, že je pro ně drahé," podotkl Igor Karen, praktický lékař pro dospělé z Benátek nad Jizerou, odborný garant pro infektologii za výbor Společnost všeobecného lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (SVL ČLS JEP).

"Každý by se měl zamyslet nad tím, co je pro něj důležité. Investovat do vlastního zdraví je dnes již otázkou priorit ve všech věkových kategoriích," upozornil lékař.

Virus žloutenky typu A je značně odolný, přenáší se kontaminovaným jídlem, vodou nebo v důsledku přímého lidského kontaktu. U 50 procent lidí, kteří se žloutenkou typu A nakazí, nelze zjistit příčinu nákazy.

Úzkostlivá hygiena nestačí

Přestože většina lidí preventivní pravidla hygieny dodržuje, nelze se na ně spoléhat. Prohřešku se čas od času dopustí každý a nakazit se je snadné. Stačí se chytit infikovaného madla v MHD, psát na klávesnici počítače, telefonovat či platit a následně se dotknout úst.

Žloutenka typu A se člověku nemusí vyhnout ani při velmi přísném dodržování hygienických pravidel. Nákaza je možná například při konzumaci pečiva, z něhož si předchozí zákazník nakažený žloutenkou v obchodě vybíral bez použití sáčku či rukavice.

Česká republika je obecně považována za zemi s vysokými hygienickými standarty. Nedávné kontroly České obchodní inspekce (ČOI) však prokázaly, že hygienické podmínky, které panují v některých exotických restauracích, jsou přímo katastrofální. [celá zpráva]

→ **dětská obrna**

Původce: vir

Inkubační doba:

Příznaky: obrny (již se nevyskytuje)

Komplikace : trvalé postižení

Léčba:

Očkování: ano (od roku 1957)

c) jiný způsob přenosu

→ **tetanus**

Původce: bakterie (přenos z půdy)

Inkubační doba: 4-20 dní

Příznaky: bolest, napětí v ráně, pocení, křeč žvýkacího svalstva, postižení mimických svalů až křeče celého těla → časté úmrtí

Léčba: ošetření poranění (nebezpečí u ran znečištěných hnojem, půdou, silnič.prachem, třískami, popáleniny, bodné rány – hřebíky, trny), protitetanové sérum

Očkování: povinné (viz. očkovací kalendář)

→ **vzteklina**

Původce: vir (přenašeč: psovité a kočkovité šelmy, divoká zvířata)

Inkubační doba: 1 – 2 měsíce

Příznaky: poraněné místo bolí, stavy úzkosti, neklidu, přecitlivělost, zuřivost, křeče, !smrtelné onemocnění!

Léčba: lékařské ošetření

Očkování: sérum pokousané osobě, očkování zvířat

→ **encefalitida**

Původce: vir (přenašeč: lesní zvířata, ptáci → klíště)

Inkubační doba: 7 – 15 dní

Příznaky: nevolnost, bolesti hlavy, horečka (4 – 15 dní) → za 1-2 týdny : horečky, bolesti hlavy, zvracení, oběhové poruchy, neurol.potíže (poruchy hybnosti, obrny, závratě, třes, spavost, blouznění)

Léčba: klid, vit. B, syptomatická

Očkování: ano

→ **lymeská borelióza**

Původce: bakterie (přenašeč – klíště)

Inkubační doba: 3 – 32 dnů

Příznaky: zarudnutí kůže – skvrna, uprostřed bledne, červený lem, únava, horečka, zduření uzlin, nervové poruchy – obrna lícního nervu

Komplikace: postižení kloubů, NS, srdce (u 8 %, poruchy rytmu, myo- a perikarditida, nechlupně)

Léčba: penicilin

Očkování: ne

Očkovací kalendář

Věk	Nemoc
4. den až 6.týden	Tuberkulóza
9. až 12. týden	Záškrt, tetanus, dávivý kašel a invazivní onemocnění vyvolané Haemophilem influenzae typu B (1. dávka základního očkování) a virová hepatitida typu B (1. dávka)
10. týden až 18 měsíc	Dětská přenosná obrna (dvakrát za sebou v odstupu osmi týdnů, v celostátně stanovených termínech v březnu a květnu)
13. až 16. týden	Záškrt, tetanus, dávivý kašel a invazivní onemocnění vyvolané Haemophilem influenzae typu B (2. dávka základního očkování) a virová hepatitida typu B (2.dávka základního očkování)
17. až 20. týden	Záškrt, tetanus, dávivý kašel a invazivní onemocnění vyvolané Haemophilem influenzae typu B (3. dávka základního očkování)
33. až 36. týden	Virová hepatitida typu B (3. dávka základního očkování)
14,5 měsíce až 30 měsíc	Dětská přenosná obrna (dvakrát za sebou v odstupu osmi týdnů, v celostátně stanovených termínech v březnu a květnu)
15. měsíc	Spalničky, příušnice, zarděnky (1. očkování)
18. až 20. měsíc	Záškrt, tetanus, dávivý kašel (4. dávka základního očkování)
21. až 25. měsíc	Spalničky, příušnice, zarděnky (2. očkování v odstupu 6 až 10 měsíců po 1. očkování)
2. rok	Tuberkulóza (přeočkování pouze tuberkulin negativních dětí bez jizvy po očkování)
5. rok	Záškrt, tetanus, dávivý kašel (přeočkování)
11. rok	Tuberkulóza (přeočkování pouze tuberkulin negativních dětí)
12. rok	Virová hepatitida typu B (pouze u dětí, které nebyly očkovány v prvních měsících života) - 3 dávky v rozestupu 0,1 a 6 měsíců
13. rok	Dětská přenosná obrna (přeočkování)
14. rok	Tetanus (přeočkování, další vždy po 10 letech)

Proč se očkují děti vždy v určitém věku podle očkovacího kalendáře?

Věk, ve kterém se děti očkují proti určitému onemocnění a počet dávek je dán aktuální schopností imunitního systému dítěte vytvořit ochranné protilátky. Schopnost imunitního systému tvořit protilátky se v průběhu dětství mění. Proto novorozenec může být očkován proti tuberkulóze, ale očkování proti záškrtu, tetanu a dávivému kašli je odloženo až do třetího měsíce věku a má tři po sobě jdoucí dávky. Některá očkování se mohou kombinovat, mezi jinými očkováními se musí dodržet určitý odstup. Opakování dávek u některých vakcín je nutné, aby se dosáhlo dostatečné hladiny ochranných protilátek v krvi.

Očkovací průkaz

Očkovací průkaz je důležitý dokument, který slouží k evidenci nemocí, proti kterým jsou děti očkovány. Lékař zaznamenává do očkovacího průkazu údaje vztahující se k očkování - datum, druh očkování, název a šarži vakcíny. Z očkovacího průkazu je pak jasné, proti kterým infekčním onemocněním je dítě chráněno, jak dlouhá doba od očkování uplynula a zda není nutné provést přeočkování. Rodiče by měli očkovací průkaz svých dětí pečlivě uschovat, aby byl v případě potřeby vždy k dispozici.

Novinky v očkovacím kalendáři

Od července roku 2001 dochází k dalšímu rozšíření očkovacího kalendáře o dvě důležitá očkování:

1. Očkování proti infekcím způsobeným hemofilem typu B u dětí do 1 roku věku
Spolu s trojkombinací záškrt, tetanus a dávivý kašel bude podána očkovací látka proti *Haemophilus influenzae* typu B. Tato bakterie obvykle nevyvolává vážné onemocnění, ale v některých případech u dětí do 5 let věku může vyvolat zánět mozkových blan nebo zánět hrtanové záklopy, při kterém se může dítě udusit.
2. Očkování proti hepatitidě (žloutence) typu B u dětí do 1 roku věku a současně u dětí dvanáctiletých.
Virová hepatitida typu B (dříve tzv. sérová žloutenka) je závažné onemocnění, které může přejít do chronického stádia a vyústit do cirhózy jater nebo primárního karcinomu jater. Přenáší se především nechráněným pohlavním stykem s infikovanou osobou nebo infikovanou krví. Zavedením plošného očkování proti hepatitidě typu B splnila Česká republika doporučení Světové zdravotnické organizace, podle kterého má být toto očkování zavedeno ve všech státech.

